

НАРАТОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ РОМАНУ БАРБАРИ РЕДІНГ «БЕЗУМЦІ»

У статті досліджується наративна структура роману Барбари Редінг «Безумці», з'ясовуються особливості функціонування всіх елементів наративу. Визначається, що у творі домінує суб'єктивна манера оповіді (форма діалогізованого монологу). Для наративу є визначальним прийом текстової інтерференції. Авторську стратегію викладу реалізує дієгетичний наратор, який часто виявляється обмеженим у своєму знанні, і тоді виклад підтримується всезнаючим недієгетичним наратором.

Ключові слова: наратив, наратор, суб'єктивна манера оповіді, діалогізований монолог.

Барбара Редінг – молода українська письменниця. Її перша збірка новел «Вплив суч. укр. поезії на сексуальність неземних істот» вийшла у 2008 році. Роман «Безумці» (2012) засвідчив творчу еволюції талановитої авторки. Твори письменниці привернули увагу критиків і літературознавців (П.Кралюка, О.Солов'я та ін. [9; 3]), які відгукнулися рецензіями. Роман Барбари Редінг «Безумці» своєрідний за тематикою, за жанром, за структурою твору, який потребує ґрунтовного вивчення. Його присвячено історії кохання Михайла Коцюбинського та Олександри Аплаксіної. Для реалізації свого художнього задуму – розкриття взаємин двох закоханих – авторка обирає суб'єктивну форму викладу. Наративний рівень роману «Безумці» ще не ставав предметом літературознавчого аналізу, цим зумовлена актуальність дослідження.

Мета нашої статті – дослідити наративну структуру роману Барбари Редінг «Безумці», з'ясувати особливості функціонування всіх елементів наративу.

Домінування суб'єктивної манери оповіді у сучасній літературі зумовлене інтересом до внутрішнього світу людей, а також «розумінням життя як сукупності різних світоглядів і засадничих орієнтацій» [8, с. 200]. Оповідач у романі персоніфікований, авторка віддає право голосу своїй героїні Олександрі Аплаксиній, яка розкриває таїну великого кохання читачеві. Наратор,

ідентифікований з одним із персонажів сюжету, за Ж.Женеттом, називається гомодієгетичним. Оповідь від першої особи переконує читача у достовірності зображеного, за допомогою наратора скорочується дистанція між автором і читачем.

Таким чином, для роману визначальною є форма діалогізованого монологу наратора, проте авторка застосовує і об'єктивовану форму оповіді, і деякі прийоми організації автобіографічного наративу (наявність двох суб'єктів викладу, один з яких оцінює пережите з певної часової дистанції). Для наративу роману характерна текстова інтерференція, коли поєднано текст персонажа і власне оповідь, яка здійснюється у тексті наратора.

У романі моделюється такий тип наратора, який впливає на процес сприйняття твору та інтерпретації прочитаного. Авторську стратегію викладу реалізує гомодієгетичний наратор, який часто виявляється обмеженим у своєму знанні, і тоді виклад підтримується всезнаючим дієгетичним наратором. Останнього визначаємо як наратора імпліцитного, який сприймає всі події крізь призму власної свідомості і підсвідомості. Таким чином, провідним є прийом внутрішньої фокалізації, хоча застосовується і зовнішня фокалізація, оскільки наратор пильно спостерігає за героями, фіксує їхні жести, міміку, інтонацію, емоційні реакції.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен / М.Зубрицька. – Львів: Літопис, 2004. – 352 с.
2. Ізер В. Процес читання, феноменологічне наближення / В. Ізер // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М.Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – С. 349-368.
3. Кралюк П. Такий (не)однаковий Коцюбинський / П. Кралюк // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litakcent.com/2012/11/24/takyj-neodnakovyj-kocjubynskij/>
4. Лотман Ю.М. Литературная биография в историко-культурном контексте (к типологическому соотношению текста и личности автора) / Ю.М. Лотман // О русской литературе. Статьи и исследования (1958-1993). История русской прозы. Теория литературы. – Санкт-Петербург: Искусство – СПб, 1997. – С.804-817.

5. Мацевко-Бекерська Л. Наратологічна проекція концепту «герой» / Л. Мацевко-Бекерська // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/18496/32-Matsevsko-Bekerska.pdf?sequence=1>

6. Папуша І. Що таке наратологія? (огляд концепцій) / І.Папуша // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://papusha.at.ua/publ/1-1-0-30>

7. Редінг Б. Безумці: з історії кохання Михайла Коцюбинського та Олександри Аплаксіної: роман / Барбара Редінг. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 184 с.

8. Скорина Л.В. Аналіз художнього твору: навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика) / Л. В. Скорина. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2013. – 424 с.

9. Соловей О. Дівчинка і чудовисько / О. Соловей // Атоми і порожнеча: рецензії. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2012. – С. 60-67

10. Ткачук М. Наративні моделі українського письменства / М.Ткачук. – Тернопіль: ТНПУ, Медобори, 2007. – 464 с.

11. Шмид В. Нарратология / В. Шмид / – М.: Языки славянской культуры, 2003. – 312 с.

Ольга Хамедова. Нарратологический анализ романа Барбары Рединг «Безумцы».

В статье исследуется нарративная структура романа Барбары Рединг «Безумцы», анализируются особенности функционирования всех элементов нарратива. Определяется, что в произведении доминирует субъективная манера повествования (форма диалогизированного монолога). Для нарратива определяющим является прием текстовой интерференции, когда объединяются текст персонажа и собственно изложение, которое происходит в тексте нарратора. В романе моделируется такой тип нарратора, который влияет на процесс восприятия произведения и интерпретации прочитанного. Авторскую стратегию изложения реализует диегетический нарратор, который часто бывает ограниченным в своем знании, в таком случае изложение поддерживается всезнающим недиегетическим нарратором. Основным является прием внутренней фокализации, хотя используется и внешняя фокализация, поскольку нарратор внимательно наблюдает за героями, фиксирует их жесты, мимику, интонацию, эмоциональные реакции.

Ключевые слова: нарратив, нарратор, субъективная манера повествования, диалогизированный монолог, авторская стратегия изложения.

Olga Khamedova. Narratologic analysis of the novel Barbara Reading «Mad Men».

The article explores narrative structure in the novel «Mad Men» by a contemporary Ukrainian writer Barbara Reding. Features of functioning narrative elements are determined. The subjective manner of presentation (dialogized monologue form) dominates in the novel. Text reception interference is determining factor in the narrative when text character and the actual presentation of combined text narrator. In the novel this type of narrator is modeled which affects the process of perception and interpretation of work. Diegetic narrator realized author strategy presentation. He is often limited in their knowledge, but in this case presentation supported by omniscient non-diegetic narrator. Reception is the principal internal focalization, but external focalization used too: the narrator is closely watching the heroes, captures their gestures, facial expressions, intonation, emotional reactions.

Key words: narrator, narration, subjective manner of presentation, dialogized monologue, author strategy presentation.